

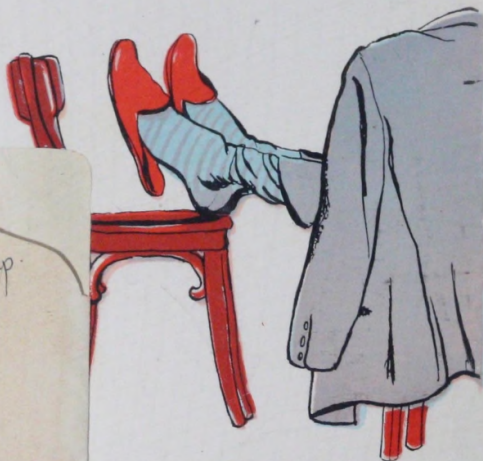
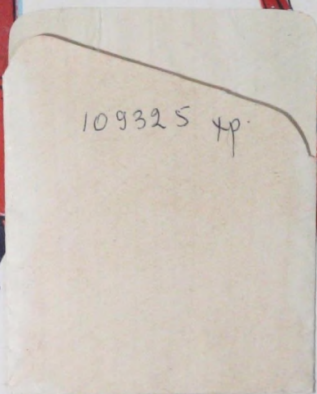
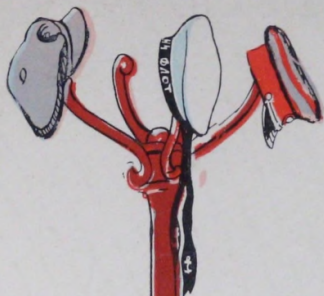
22/2=411. 2/6-5
x169

СЕРГЕЙ МИХАЛКОВ

Стелан таай

ГОРНО-АЛТАЙСК . 1964

p2
M69.

Сергей Мухоморов

Стенан
тааи

Туулу Алтайдын бичиктер чыгарар издательствозы
г. Горно-Алтайск · 1964

Горно-Алтайская
Библиотека

84(2=417.2/6-5

М.692

К. Ротовтын журуктарын
А. Кузнецов кбчүрүп жураган

Алтай тилге
Б. Укачин кбчүргөн

5-Мсв-СТ

Сегис номерлү турада,
Ильичтин адыла адалган
Заставанын жанында,

„Каланча“ деп чоло атту,
Канча улустанг узун сынду
Бир кижги журтап јаткан.

Акту бойынын ады болзо
Степан деп эр болор.
Ада-ӱбӱкӱн кем дезе,
Степанов деп ол айдар.

Јарды јалбак бӱкӱлӱрдинг
Јаан дегени Степан.
Оны бийик сыны учун
Ончо улус кайкайтан.

Айылына иштен келип жатса,
Айдары жок узун кижн
Ангыланып туратан.
Эки буды онын жаан,
Эткен алтамы кулаштый.
Талдап алган сопогы
Талайда жүрген кемедий.

Элбек шалмар бедреп,
Эриккенче базатан.
Жаан өдүк бедреп,
Жаантайын жүретен.

Арайдан тапкан ол кеби
Айдары жок тар болот.
Көрөргө кийип ийгенде,
Коктогөн жиги сөгүлет.

Одожында оромдордон,
Оны улус иле кйрот.
Уурчы келип жаткан ба деп,
Улып, улып ийттер урет.

Эптү отурып ажанза,
Эки кижинингулузин жийт.
Орынга жадып амыраза,
Ого сыны чек батпайт.

Онын учун ол будын
Отургушка чирей тебет
Жабынчы ого етпей турза,
Жаан босдо жаап ийет.

Отурган јеринен өндөс этпей,
Ол шкафтаг бичик алат.
Кино көрбөгө барганда,
Кийининде улус айдыжат:
— Једеен сынду нөкөр,
Јерге отурып алзагар кайдар?

Стадионго келгенде,
Степаннаг акча албайт.
Сыны узун бу кишини
Чемпион деп улус бодойт.

Узун јурттын учунаг ары,
Кыска јурттын кырынаг ары,
Степановтын јаткан јерин,
Иштеп турган онын ижин
Ончо балдар билетен.
Ненин учун дегежин,
Кейле учурып ойнойтон
Кемнин-кемнин ойынчыгы
Кенетийин илинип калза,
Телефоннын эмигинен
Једин алып беретен.

Орооннын күчтү черүзин
Ончозы көрбөр учурлу.
Парадка келген балдарга
Степан болужар аргалу.

Кичинек сынду уулчакты
Киленкей Степан кучактайт.
Парадта болгон солундарды
Бараксан-уулчак ажыктайт.

Степан деп бу кижин
Айландыра жаткан балдардын
Антыгарлу наязы.
Эбире жаткан балдардын
Эң жакшынак „таадазы“.

Иштен Степан жанып баратса,
—Ижеер кандый?— дежет.
Ол чүчкүрүп, кокурлап пйзе,
—Оорыбай, жакшы жүрүгөр— дежет.

Козырыктап уйуктап жатпай,
Коркушту эрте Степан туратан.
Кырынытып ол кыйылбай.
Соок суула јунунып алатан.

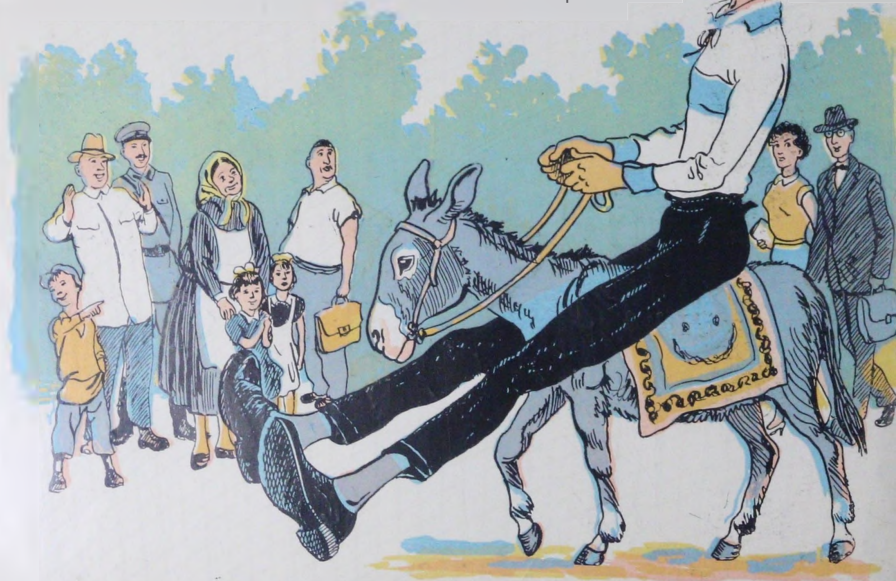
Оозын јазап јайып туруп,
Ол тиштерин јунатан.

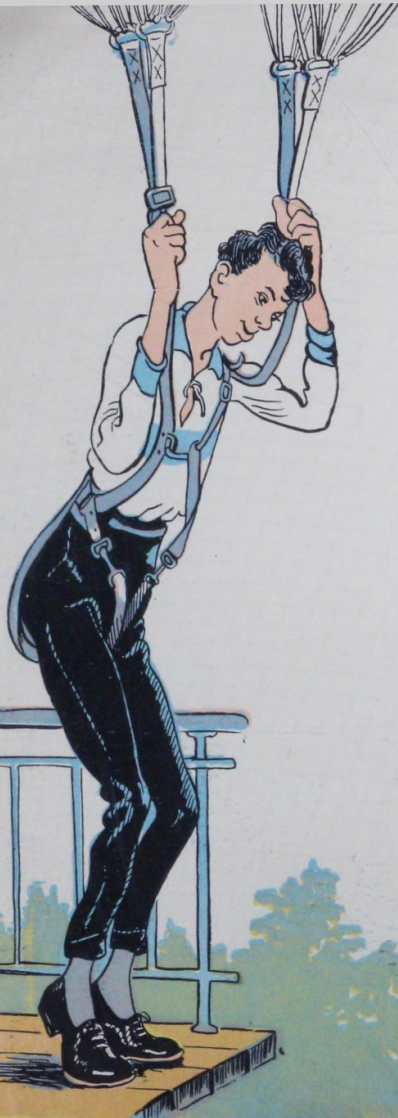
.....

Ээлјигенге минип ийген,
Эки буды јерге тийген,
Сан башка сынду кижн
Садла јортып баратан.

—Ээлјигенге мингенче,
Эки оркөштү төбгө минигер,—
Эбиреде јуулган улус
Электен ого айткадар.

Качан төбгө ол мингенде,
Каткырып улус айдыжатан:
— Акыр, нөкөр, айтсагар,
Айылы-јуртаар кайда эди?
Төбннн бели сынгалакта,
Түрген оног түшсегер
Слерднн узун сынду кижн
Слонго минзе, келижер.

Парашюттын алдында,
Бойы бийик вышкада.
Билер-билбес манзаарган,
Туруп жадат Степан.

Жерде турган улустар
Сыр каткыла айдыжат:
— Сыраады сынду кижн,
Сыраадан эмди калып жат.

Танма адатан турачакка
Таайыс Степан кирди:
— Керепке тийдире адарга
Келген эдим, нөкөрлөр.
Эки салковой бу—алгар,
Эмди адарга jөн беригер.
Кассир эбире аяктап,
Кайкап ого каруу берди:
— Колоор мылтык жокко до
Танмага jedип туру не,
Тизеленип отурала,
Атсагар, нөкөр, кайткай не?

Адар тан атканча,
Анда, садта, jыргал болдор.
Узак, узак музыка ойноор,
Улус анда көп болор.

Канча улустан узун кижн
Карнавалга база келген.
— Мени улус таныбас,
Маска керек—ол деген.

— Улустан слер агылу—дел,
Удура каткы угулган.
— Бис слерди сыныгардан
Билерис—деп жартаган.

Не болгон?
Не кыйгы?
Зардан уулчак дайкылаган.
Жаан сууга кел түшкөн!
Килемкей, кару найылар,
Кижиге кашпай болушкар!

Камык үдүс көзүнчө
Степан сууга калыган.

Күрдө турган улустар
Көрүп, сүрөкөй кайкаган:
— Терең ле деген жерлери
Тизезинег оттоп жат!

Улустар, аны көрсөтөр,
Уулчакты ол экелип жат!

Сууга чыгын Борodin
Су-кадык ла бойи болди.
Узун тааныс Степан
Уулчакты корып алды.

Жакшынак керек эткен учун,
Жаштар-жаандар алкыш айдат.
Онын учун не керек? — деп,
Степаннан суран турат.

— Калак, неме керек жок.
Как тегинге болушкам.

Ачу-корон кыйтырып,
Паровоз түргөн учуртат.
Кайкап, жолой машинист
Кочегарга ол айдат:

— Вокзалдан вокзалга жетире
База көп лб жоруктаган.
Алдыста жаны семафорды
Азында канайда көрбөгөм?

Семафорогө једип кеззе,
Семафор эмес, көк төгүн!
Семафор деп көргөнн
Семафор эмес — Степан.

— Тегиндү эмес токтоттым,
Темир јол мында сынган —
Јолдын туура кырынан
Степан каруу јандырган.

Карарып турган кандый ыш?
Кайда да анда не табыш?

Көнжип тура күйерде,
Коргилеп турат көп улус.
От өчүрөр команда
Анда жангыс—билинбес.

Жабынтызын туранын
Жалбыш ууй тудуп ийди.
Көзнөктөн чыгын болбой,
Күүлелер ышка кыйналды.

Степан таайга көп балдар
Ыйламзырап айткандар:
— Күйүп турган турада
Күүлебис бар, канайдар?

Турган жеринен кыймыктанбай,
Туранын үстүнө ол жетти.
Оттын, ыштын ортозы жаар
Ол колдорын сунуп ийди.

Ол көзнөктө ача тартты,
Он сегис кууле жайымга чыкты.
Боро кушкаш билинбей
База „бурт“ эдиш калды.

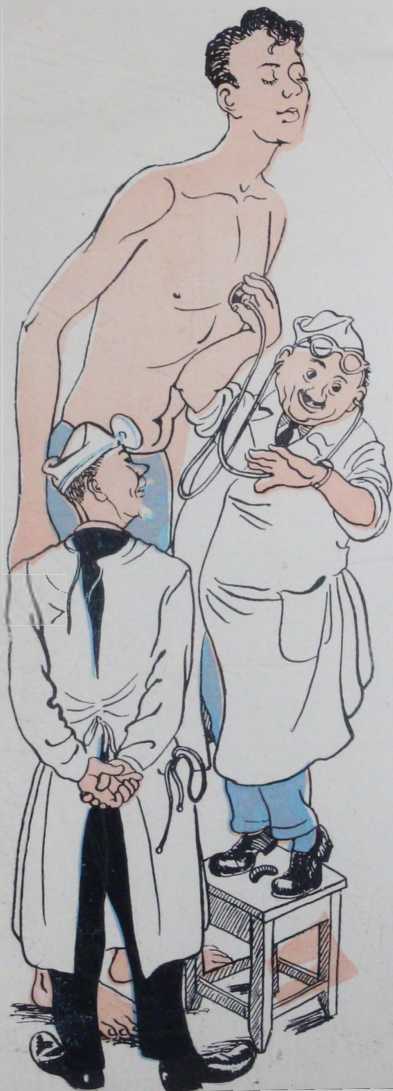
— Жайымга оморды божоткон учун
Жаан алкыш болзын—дежет.

— Ой, коркыбас кижин слер,
От өчүрөөчи болзогор—дежет.

— От өчүрөөчү болбозым—деп,
Олорго Степан каруу берди.

— Сыным менин жараза,
Талайчы болорум мен — деди.

Коридордо каткы, табыш,
Кабинетте не түймеен?
Врачтарга көрүнерге
Бүгүн богу Степан келген.

— Слер эмеш бөккөйзбөр— деп,
Сестра оны сураган.
— Торт ло жетпей турубус!— деп,
Докторлор ого айдышкан.

Ончозын шиндеерге турубус:
Көк талайды көрөргө,
Көзбөр кандый болбогой?
Куучын-эрмек угарга,
Кулагаар кандый болбогой?

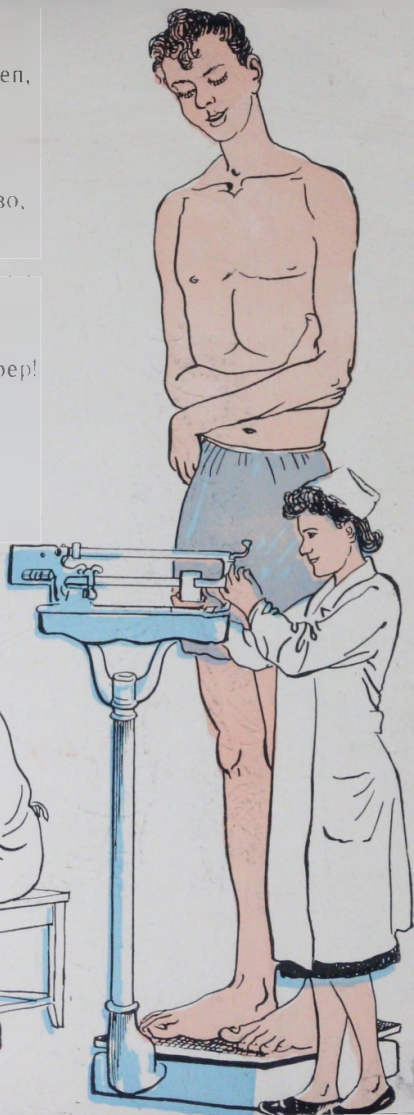

— Сүрекей жүреги жакшы!—деп,
Суунип врачтар айдышты.

— Бери келгер, Степан,—деп
Бескеге оны тургусты.
— Четтен узун сынду да болзо,
Черүге кем жок, алар!—дешти.

Же
Танкист эдил алар десе,
Танкка слер батпазыгар!
Пехотага алар десе,
Белигер окоптог көрүне берер!

Атту жүрер черуге ийзе,
Слер минер ат табылбас.
Талайчы эдил слерди ийзе,
Талдама, жакшы матрос!

— Мен эмди де белен!—деп,
Мендеп айткан Степан.
— Оттон, суудан жалтанбазым!—
Онын черти угулган.

Жылдар, айлар жылыжа берди,
Катап ойто кыш келди.
Степан таай, слер кайда?
Письмо бичибес не болдыгар?
Анда ыраак талайдан
Открытка ийбес кайттыгар?..

Бир күн улус көрүп турза,
Бийик күрдин жаныла
Степан ошкош узун кижини
Сегис номерлү тура жаар
Селендеп базып баратты.

Көрүмжилү талайчы
Кемге таныш, нөкөрлөр?
Ол туку базып браат,
Кажы ла баскан алтамына
Кар кыырап, чыкырап турат.

Форменный шалмары
Бойына онын өп лө ой.
Жендеринде якорни
Сүрекей жараш, жалтыркай.

Таныш эмес талайчы
Турага жууктап келди.
— Кемге слер келдеер?—деп,
Сонуркап балдар сурады.

Колын өрө көдүрүп,
Кайа көрди Степан.
— Талайчы амырап келген—деп,
Таныш үниле ол айткан.
— Талайчынын буттары
Так жерге темикпеген.
Жолой сүрекей арыгам,
Диванга жадып амырайын.
Ленинградты корулап,
Шыркалаткан учуралды.
Канду жуулар керегинде,
Калапту керентер керегинде,
Жазап туруп чайлап алзам,
Жаңы кийим кийип алзам,
Слерге ончозын айдарым,
Айла, балдар, келигер!

109325 -

Октябраттар, пионерлер
Ончозы бугун суунет,
Кызыл талайчы айылына
Айылдап барарга белетенет.

Кайда ла Степан корунзе,
— Кандый журугер, таай?—дежет.
Эмди оны „Маяк“—деп,
Ончо балдар айдыжат.

Баштамышколго

Михалков Сергей Владимирович

ДЯДЯ СТЕПА

На алтайском языке

Редактор Э. С. Суразакива Художествен. редактор И. И. Митрофанов.
Технический редактор М. И. Тухтеев. Корректоры М. Борбуев и
С. Х. Тюхтенева

Подписано в печать 13/1 1984 г. Формат 62×92 ¹/₈—2,5 л. л. 2,58 усл. п. л.
(3,67 уч.-изд. л.) Тираж 1000 экз. Заказ № 1599. Цена 26 коп.

Горно-Алтайское книжное издательство. Горно-Алтайская типография.
г. Горно-Алтайск, проспект Коммунистический, 25.